

İŞSİZLİK VERİLERİNİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Rapor Dönemi : Mart 2013
Rapor Tarihi : 06 Mart 2013
Rapor No : 2013/4

ŞANLIURFA VE DİYARBAKIR'DA UMUTSUZ İŞSİZLERDE PATLAMA YAŞANDI. GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK ORANI BU BÖLGEDE 1 YILDA YÜZDE 25'DEN 31'E YÜKSELDİ. TÜRKİYE GENELİNDE İSE GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK ORANI % 15,3, İŞSİZ SAYISI 4,5 MİLYON OLARAK GERÇEKLEŞTİ.

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Enstitüsü (DİSK-AR), TÜİK tarafından açıklanan Hanehalkı İşgücü Anketi 2012 yılı sonuçlarını değerlendirdi:

1) Ekonomik büyüme rakamlarındaki yavaşlama ile birlikte Haziran ayında işsizlik verilerine yansımaya başlayan olumsuz tablo yıllık ortalamalara yeterince yansımadı. Buna göre resmi işsizlik oranı bir önceki yıla göre 0,6 puan azaldı. Hatırlanacağı üzere istihdamda verilerin hızla bozulmaya başladığı haziran döneminden bu yana işsizlik 1,4 puan artış göstermiş ve işsizlik oranı %9,4 olmuştu. Bu eğilimin sonuçları Aralık verilerin de daha net görülecektir.

2) Umudu olmadığı için ya da diğer nedenle son 3 aydır iş arama kanallarını kullanmayan ve bu nedenle işsiz sayılmayanlar dahil edildiğinde işsizlik oranı yüzde 9,2 değil, yüzde15,38, işsiz sayısı da 2 milyon 518 bin değil, 4 milyon 512 bin kişi olarak gerçekleşti. **Kadınlar için geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 23 oldu.** Gizli işsiz olarak görülen eksik ve yetersiz istihdam edilenler de ilave edildiğinde işsizlik oranı yüzde18,26, işsiz sayısı 5 milyon 355 bin kişi düzeyinde.

3) Umudu kesik olduğu için ve diğer nedenlerle işsiz sayılmayanların dahil edilmesi ile bulunan geniş tanımlı işsizlik oranının bölgelere göre en ciddi şekilde arttığı yer 5,87 puan ile Şanlıurfa ve Diyarbakır bölgesi oldu. Bölgede umudu kesik işsizlerin oranı % 60 artarak 120 binden 192 bine fırladı. Söz konusu illerde 42 bin işsize karşı son 3 aydır iş aramadığı için işsiz sayılmayan fakat işe başlamaya hazır 212 bin işsiz var. Bu veri ilave edildiğinde bölge için işsizlik oranı % 6,9'dan % 30,9'a fırlıyor.

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
Araştırma Enstitüsü

Nakiye Elgün sk. No:91 Şişli-İstanbul/Türkiye Tel: 02122910005-06 Fax: 02122342075

Geniş tanımlı işsizliğin en hızlı düştüğü bölge ise Tekirdağ, Edirne, Kırklareli illerinden oluşan TR21 bölgesi oldu. Geniş tanımlı işsizlik 4,13 puan azalarak % 13,04 oldu. Geniş tanımlı işsizliğin en yüksek olduğu bölge % 34,36 ile Mardin, Batman, Şırnak, Siirt illerinden oluşan TRC3 bölgesi olurken, Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak illerinden oluşan TR33 bölgesi % 7,14 ile en düşük işsizliğin olduğu bölge oldu. Zonguldak, Karabük, Bartın illerinden oluşan TR81 bölgesi de geniş tanımlı işsizliğin 2,98'lik puanla en çok arttığı iller arasında yer aldı.

4) Kadınlar çalışma hayatında en dezavantajlı kesimlerden birini oluşturuyor. Kayıtdışı istihdamın İşgücüne katılım oranı kadınlar için yüzde 29,5 düzeyindedir. Geçtiğimiz yıla göre işgücüne katılım oranı 0,7 puan artarken, kayıtdışı çalışan kadınların sayısı 71 bin kişi azalmıştır. Ancak bu veriye karşın kriz öncesi döneme göre (2007 yılı) kayıtdışı çalışan kadınların sayısındaki artış 706 bin gibi çok yüksek bir rakamdır. Kadınların % 54'ü kayıtdışı olarak çalışmaktadır. Çalışma çağındaki her üç kadından yaklaşık olarak sadece biri çalışma hayatı içindedir. **Yüksekokul mezunu kadınlarda işsizlik oranı Kasım 2012 dönemi için yüzde 16,6 ile erkeklerin yüzde 7,6'lık oranının iki katından fazla olarak açıklanmıştı. Bu kategoride yer alan kadınların işsiz sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 110 bin kişi artış göstererek 232 binden 342 bine fırlamış durumda. Bu veri yıllık ortalamalar üzerinden hesaplanan değerlere yansımada. Yine de yıllık ortalamalarda yüksekokul mezunu kadınlarda işsiz sayısı geçtiğimiz yıla göre, işsizlik oranındaki düşüşe rağmen, 26 bin artış göstermiştir. Başta umudu kesik olanlar üzere son 3 aydır iş arama kanallarını kullanmadığı için işsiz sayılmayanların % 53'ü kadındır.**

5) Türkiye'de çalışma çağındaki her iki kişiden biri çalışmıyor. İşgücüne katılım oranı 2012 yılı için %50 düzeyinde. İşsiz sayılmayan umudu kesik işsizlerin sayısı ve ev içi emeğin görünmez olmasının sonucunda açığa çıkan bu durum, Türkiye'de işsizliği olduğundan düşük gösteriyor. AB ülkeleri için EUROSTAT 2011 yılı verilerine göre işgücüne katılım oranı %71,2 düzeyinde. Türkiye'de iş isteyenlerin ve istihdam edilenlerin oranı (işgücüne katılım) AB-27 ortalaması kadar olsaydı, Türkiye 11 milyon 624 bin kişiye daha ilave iş yaratmak zorunda olacaktı. Bu kişilerin iş bulamaması veya kendi işini kuramaması halinde işsiz sayısı 14 milyon 142 bin

olacaktı. Buna göre işsizlik oranı ise yüzde 36,3 düzeyine çıkacaktı. (Türkiye için hesaplamada 65 yaş üzeri, TÜİK ve Eurostat istatistikleri arasındaki uyum problemi nedeni ile hesaplamaya dahil edilmiştir. Oransal olarak artışlar tüm hesaplamaları etkileyeceğinden, değişiklik çok sınırlı düzeyde kalacaktır.)

6) Kayıtdışı oransal olarak gerilese de hala kriz öncesi değerlerin üzerinde. 2007 yılı ile karşılaştırıldığında kayıt dışı istihdam 263 bin kişi artmış durumdadır. Erkekler için aynı dönemde kayıt dışı 443 bin azalırken kadınlar için 706 bin artmış görünmektedir.

Türkiye’de işsizlikle mücadele alanında etkin bir mücadele ne yazık ki yapılamamaktadır. İşsizlik ile mücadele işsizlik rakamları ile mücadeleye dönmüştür. Dolayısıyla işsizliğin tanımsal olarak görülmeyen boyutlarını ortaya koymak bir zorunluluktur. Kurumumuz bu amaçla işsizlik verilerinin görünmek istemeyen yüzünü göstermeye kamuoyunun bilgisine sunmaya çalışmaktadır. Türkiye’nin önündeki en önemli sorunlardan biri işsizliktir. İşgücüne katılım oranı düşük, işsizlik oranı ise yüksektir. Bir yandan işgücüne katılım oranlarını yükseltirken, öte yandan işsizlik verileri ile mücadele etmenin yegane yolu, gelir kaybına yol açmaksızın haftalık çalışma sürelerini azaltmaktan geçmektedir. Buna karşın sermaye çevreleri istihdam yapısının niteliğini bozarak, yani yoğun çalışma koşulları altında, daha kuralsız ve güvencesiz çalışma biçimlerini yaygınlaştırarak bu süreci kendi lehlerine çevirmek istemektedir. Hükümet işveren çevrelerinin bu taleplerini Ulusal İstihdam Strateji belgesi ile programlaştırmıştır. Ucuz işgücü için, taşeron çalışmayı yaygınlaştırmayı, kıdem tazminatını fona devrederek orta vadede ortadan kaldırmayı, kölelik bürolarını hayata geçirmeyi hedefleyen bu belge, işsizlik verilerindeki artışla birlikte daha sık gündeme gelecektir. İşsizlikle mücadeleyi, çalışma koşullarını kötüleştirerek, ücretleri düşürerek çözmeye çalışan bu anlayışa karşı durulmalıdır. Bu strateji işsizliğin “ne iş olsa yaparım” başlığı altında gizlenmesi stratejisidir. İşsizlikle gerçek mücadele için;

1. Haftalık çalışma süresi gelir kaybı yaşanmaksızın 37,5 saate, fazla mesailer için uygulanan yıllık 270 saat sınırı, 90 saate düşürülmelidir.
2. Herkese en az 1 ay ücretli izin hakkı tanınmalıdır.
3. Herkes için iş güvencesi ayırmsız bir biçimde uygulanmalıdır.

4. Sendikal hak ve özgürlükler güvence altına alınmalı, sendikal barajlar, noter şartı kaldırılmalı, herkesin sendika hakkını özgürce kullanabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır
5. Kamu girişimciliği ve hizmetleri istihdam yaratacak şekilde yeniden ele alınmalıdır
6. Kamuda personel açığı derhal kapatılmalıdır.
7. Taşeronlaşma ve kayıt dışı istihdam engellenmelidir

Bölgelere Göre Geniş Tanımlı İşsizlik Oranları

Türkiye	15,38%
TR10 (İstanbul)	13,46%
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	13,04%
TR22 (Balıkesir, Çanakkale)	17,67%
TR31 (İzmir)	19,23%
TR32 (Aydın, Denizli, Muğla)	14,60%
TR33 (Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak)	7,14%
TR41 (Bursa, Eskişehir, Bilecik)	8,77%
TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)	12,25%
TR51 (Ankara)	13,64%
TR52 (Konya, Karaman)	16,93%
TR61 (Antalya, Isparta, Burdur)	15,62%
TR62 (Adana, Mersin)	20,90%
TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)	18,39%
TR71 (Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir)	10,78%
TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)	14,61%
TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın)	15,01%
TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop)	12,32%
TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	10,96%
TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)	10,50%
TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt)	10,26%
TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)	10,34%
TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	24,08%
TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	26,20%
TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis)	14,61%
TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	30,90%
TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)	34,36%

Kaynak: DİSK-AR tarafından TÜİK verileri kullanılarak hazırlanmıştır.

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
Araştırma Enstitüsü

Nakiye Elgün sk. No:91Kat 1 Şişli-İstanbul/Türkiye Tel: 02122910005-06 Fax:
02122342075